

[Freddy Madsen]

standpunkter, som vi har i den sag. Det har vi gjort så mange gange.

I stedet for synes vi, det er mere givende at udnytte anledningen til også at se lidt på, hvad det er for et fremtidsperspektiv, der tegner sig for skolen. Specielt nu, hvor regeringen arbejder med planlægning af hele uddannelsessystemet, synes vi, det er vigtigt at se på den ting. Planlægningen er ikke kendt af offentligheden endnu. Alligevel har vi anset det for at være væsentligt at følge, hvordan denne planlægning har udviklet sig, og det arbejde, vi har foretaget i den forbindelse, er mundet ud i nogle konklusioner, nemlig for det første, at udbygningen af folkeskolen skal ses som et led i hele planlægningen af det samlede uddannelsessystem, og for det andet, at hele planen for uddannelsessystemet ikke foreligger med U 90, således som den nu ligger på bordet. Tværtimod kan det næppe understreges ofte nok, at planerne for de videregående uddannelser, som for længst er omsat i praksis eller delvis sat i gang, og regeringens to gange fremsatte forslag om 10.-12. uddannelsesår må inddrages som forudsætninger for at forstå den samlede plan for uddannelsessystemet, som planerne for folkeskolen er led i.

I det hidtil udsendte materiale om planlægningen er der ingen samlet kortfattet fremstilling af hensigterne med planerne. Imidlertid henvises i U 90 til såkaldt andre igangværende reformbestrebelse, eksempelvis for 10.-12. uddannelsesår, de videregående uddannelser, kortere videregående uddannelser osv., og i det samlede planudkast findes en sammenfatning, der gør det klart, hvordan fremtiden skal tegne sig. Det drejer sig om det, der er fremsat af debatgruppen: 90'ernes samfund. En redegørelse som grundlag for overvejelser vedrørende fremtidens uddannelsespolitik. Juni 1977, side 25 ff. Heri siges det – jeg citerer: »Der vil være behov for en øget uddannelsesindsats, hvis danske virksomheder skal hæjde sig i den skarpe internationale konkurrence. Men der må ske en ændring i uddannelsesstrukturen i forhold til de tendenser, der stærkt har præget 1960'erne. Der vil fremover ikke være behov for fortsat forøgelse af de traditionelle universitetsuddannelser, som sigter på offentlig ansættelse inden for administration, sundhedsvæsen, undervisning og forskning samt retsvæsen. Derimod vil der være stærkere

behov for at udbygge et bredere spektrum af uddannelser med nyt indhold eller i hvert fald ny kombination af kendte elementer – ikke mindst sigtende på erhvervsmæssig anvendelse, herunder anvendelse i nye erhvervsområder. Indholdsmæssigt synes udviklingen at gå i retning af et system af bredere basisuddannelser suppleret med en overbygning af stærkt differentieret indhold og af varierende varighed og sværhedsgrad. Et stærkt islæt af praktisk erhvervsorientering både med henblik på generelle og specielle erhvervs kvalifikationer vil blive karakteristisk for disse uddannelser.«

Den her citerede skitse er ikke i modstrid med, hvad der står i U 90. Udfylder vi skellet, som er antydning i det netop sagte, med de tiltag, som er iværksat inden for de videregående uddannelser, får vi som resultat et system for uddannelsen, der er stærkt trindelt og differentieret med et fremherskende modulpræg.

Der er næppe nogen, der længere kan fæste lid til, at folkeskolen skulle være en isoleret ø i uddannelsesreformernes hav. Vi er i hvert fald klar over, at folkeskolen må betragtes som en forberedelse til dette fleksible system, hvori de afgørende elementer for det første er systemloyalitet, altså indtrængning af accepten af det borgerlige samfund, for det andet tilpasning til forandring. Det enkelte individ må lære at leve med usikkerheden, skabt af de »dunkle« markeds kræfter og industriens behov. Og for det tredje metodeindlæring, hvor det enkelte menneskes viden gøres til små brikker, hvor den totale opsplitning af menneskets viden umuliggør, at samfundsudviklingen kan forstås og styres. Nu vel, vil der blive svaret, men planlæggerne ønsker at fremme ligheden. Over for det vil jeg kun gentage: de erklærede lighedsmål vil træde i baggrunden, fordi der bliver tale om lighed på statsmonopolismens præmisser. Bent Hansen har i sin bog »Velstand uden velfærd« klart dokumenteret resultaterne af en sådan lighedspolitik.

Men folkeskolen må logisk i denne planlægning blive forberedelsen til et totalt system, der er yderst problematisk. Det betyder også, at regeringens planer indeholder elementer, vi er kritiske over for. Samtidig indeholdes elementer, som isoleret betraget er udmærkede og progressive, og som vi i anden sammenhæng kan støtte.